

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	12 Chwefror, 2025
Pwnc:	Panel Sgrwtini Addysg
Pwrpas yr Adroddiad:	Diweddariad ar gynnydd gwaith y Panel Sgrwtini Addysg
Cadeirydd Sgrwtini:	Cynghorydd Dylan Rees
Deilydd (yddion) Portffolio:	Cynghorydd Dafydd Roberts, Deilydd Portffolio - Addysg a'r Gymraeg
Pennaeth Gwasanaeth:	Marc Berw Hughes, Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Awdur yr Adroddiad:	Elin Allsopp, Swyddog Sgrwtini
Ffôn:	07812700543
E-bost:	ElinAllsopp2@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

1 - Argymhelliad/au
Gofynnir i'r Pwyllgor: A1 Nodi'r cynnydd a wnaed yn ystod y cyfnod diwethaf o ran gwaith y Panel Sgrwtini Addysg.
2 – Cyswllt â Chynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill
Cyswllt uniongyrchol â Chynllun y Cyngor: 2023-2028. Mae addysg yn un o'n chwe amcan strategol allweddol (Cynllun y Cyngor: 2023-2028) sef – sicrhau bod addysg effeithiol yn cael ei darparu heddiw ac i genedlaethau'r dyfodol. Ystyrir bod gan yr Aelodau Etholedig rôl allweddol wrth wireddu'r amcan hon drwy graffu a dal i gyfrif. Mae gwaith y Panel Sgrwtini Addysg yn cyfrannu at yr amcan yma.
3 – Egwyddorion Arweiniol ar gyfer Aelodau Sgrwtini
Cynorthwyo'r Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-
3.1 Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]
3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]
3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar ris]
3.4 Sgrwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]
3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt o:
<ul style="list-style-type: none"> • Hirdymor • Atal • Integreiddio • Cydweithio • Cynnwys
[ffocws ar lesiant]

3.6 Yr effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn eu cael ar:

- grwpiau gwarchoddedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.
- y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (wrth wneud penderfyniadau strategol).
- y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

[ffocws ar gydraddoldeb a'r Gymraeg]

4 - Cwestiynau Sgrwtini Allweddol

Ar gais y Panel:

1. I ba raddau y mae'r Pwyllgor Sgrwtini yn fodlon â chyfeiriad gwaith y Panel?
2. Pa awgrymiadau sydd gan y Pwyllgor i gryfhau gwaith y Panel ymhellach?
3. Pa feysydd eraill y mae angen i'r Panel graffu arnynt?

5 – Cefndir / Cyd-destun

1. CYD-DESTUN

1.1 Bydd yr Aelodau'n ymwybodol o sut mae'r paneli sgrwtini'n cyfrannu tuag at drefniadau llywodraethu'r Cyngor:

- Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol
- Panel Sgrwtini Cyllid
- **Sgrwtini Addysg**

1.2 Trefniadau Llywodraethu'r Panel

Cadarnhaodd Pwyllgor Sgrwtini¹ gylch gorchwyl y Panel mewn ffordd sy'n creu'r amodau ar gyfer cwmipas ehangach ei waith gyda'r manteision allweddol canlynol:

- i. Datblygu model o graffu ar gyfer Addysg sy'n canolbwyntio ar grŵp llai o Aelodau yn cydweithio ar themâu penodol fel y gallant gymryd mwy o ran, datblygu lefel o arbenigedd yn y pwnc ac annog presenoldeb da a gwaith tîm.
- ii. Cryfhau gallu'r Aelodau i herio perfformiad ymhellach drwy wella ansawdd eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth gyffredinol o ddata perfformiad ysgolion.
- iii. Fforwm ar gyfer trafod gwybodaeth am risgiau Gwasanaeth fel sail i flaen raglen waith y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio.
- iv. Fforwm ar gyfer datblygu grŵp o Aelodau gyda'r arbenigedd a pherchnogaeth i arwain trafodaethau ar faterion Addysg yn y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio

Bydd yr Aelodau'n ymwybodol o'r trefniadau llywodraethu cadarn sydd yn eu lle fel sail ar gyfer gwaith y Panel²

Ar ben hynny, mae trefniadau wedi'u sefydlu i adrodd yn rheolaidd yngylch cynnydd i'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio drwy Gadeirydd y Panel, y Cynghorydd Gwilym Owen Jones. Mae aelodaeth y Panel ynghlwm (**Atodiad 1**).

2. FFOCWS GWAITH Y PANEL SGRIWTINI ADDYSG

Dyma bumed adroddiad cynnydd y Panel Sgrwtini Addysg ac mae'n ymdrin â'r cyfnod Hydref 2024 - Ionawr 2025

¹ Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio, 21 Mehefin, 2022

² Cyfarfodydd y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio a gynhaliwyd ar 20 Ebrill a 27 Mehefin 2017

Cyfarfu'r Panel³ bedair gwaith yn ystod y cyfnod ac ystyriwyd materion canlynol:

2.1 Yr Iaith Gymraeg

Yn ei gyfarfod ar 4 Hydref⁴, cafodd y Panel gyfle i wneud gwaith maes drwy ymweld ag Ysgol Cybi ac Ysgol Uwchradd Caergybi, gan gynnwys eu canolfannau iaith. Yn yr ymweliad hwn cafodd y panel gyfle i arsylwi ar daith iaith Gymraeg yr ysgolion a'r cynnydd a wnaed dros y flwyddyn ddiwethaf i ddatblygu'r Strategaeth Gymraeg mewn Addysg. Roedd y panel yn gallu nodi a chydabod yr arferion effeithiol oedd yn cael eu rhoi ar waith i gefnogi dysgwyr ysgolion cynradd, yn ogystal â'r ymdrechion estynedig i feithrin datblygiadau mewn ysgolion uwchradd.

Rhodddwyd ffocws penodol ar yr agwedd ganlynol:

✚ Sicrhau bod Addysg ym Môn yn addas i'r diben ar gyfer cymunedau dysgu'r dyfodol: Y Gymraeg

Canlyniadau:

- i. Cafwyd dealltwriaeth gynhwysfawr o'r arferion addysgu a dysgu Cymraeg presennol, gan gynnwys eu cryfderau, eu heriau a meysydd i'w gwella.
- ii. Cafwyd sicrwydd ynghylch y gwaith parhaus a wneir i ddatblygu a gweithredu Cynlluniau Iaith Gymraeg, gan sicrhau eu bod yn gyson â safonau cenedlaethol a nodau ar gyfer adfywio iaith.

2.2 Gwella Dysgu ac Addysgu

Yn ei gyfarfod ym mis Tachwedd⁵, rhodddwyd cyflwyniad cynhwysfawr i'r Panel ar wella addysgu a dysgu drwy bwysigrwydd mesur cynnydd dysgwyr, gan gynrychiolwyr o GwE, a rannodd astudiaethau achos yn dangos arfer da. Cafodd yr astudiaethau achos hyn eu harddangos trwy safbwyntiau Pennaeth Cynradd a Phennaeth Uwchradd ar yr Ynys, gan ddangos yn glir y dulliau amrywiol a'r effaith gadarnhaol o fesur cynnydd dysgwyr yn effeithiol ar draws gwahanol leoliadau addysgol. Tynnwyd sylw at y pwyntiau allweddol canlynol:

✚ Cymorth Parhaus i Ddysgwyr Unigol: Mae olrhain cynnydd dysgwyr yn helpu i fonitro a chefnogi myfyrwyr o ddydd i ddydd, gan sicrhau sylw parhaus i'w hanghenion.

✚ Casglu a Myfyrio ar Gynnydd Dros Amser: Mae'r broses o nodi, cofnodi a myfyrio ar ddatblygiad pob dysgwr yn rhoi gwybodaeth werthfawr am eu twf a'r meysydd i ganolbwyntio ymhellach arnynt.

✚ Sicrhau bod data'n gywir: Pwysleisiwyd ei bod yn bwysig cofnodi data'n gywir i lywio penderfyniadau a gwella arferion addysgu.

Canlyniadau:

- i. Cafwyd gwybodaeth am y modd y mae mesur cynnydd dysgwyr yn meithrin diwylliant o atebolrwydd ymhlith staff addysgu, gan arwain at ymrwymiad cyson i wella canlyniadau myfyrwyr a chefnogi datblygiad proffesiynol parhaus.
- ii. Cafwyd sicrwydd bod ysgolion ar Ynys Môn yn mesur cynnydd dysgwyr yn effeithiol, gan sicrhau bod datblygiad myfyrwyr yn cael ei olrhain a'i gefnogi'n gywir.

³ Cyfarfodydd y Panel Sgriwtini Addysg a gynhaliwyd ar 24/10/2024, 21/11/2024, 18/12/2024 a 23/01/2025

⁴ Sesiwn gwaith maes y Panel Sgriwtini Addysg a gynhaliwyd ar 24 Hydref, 2024

⁵ Cyfarfod y Panel Sgriwtini Addysg a gynhaliwyd ar 21 Tachwedd, 2024

2.3 Fframwaith Iechyd Meddwl a Llesiant

Rhodddwyd trosolwg cynhwysfawr i'r Panel (18/12/2024) o'r dull ysgol gyfan o ymdrin ag iechyd meddwl a llesiant, sy'n anelu at hyrwyddo iechyd emosiynol a meddyliol cadarnhaol trwy annog amgylchedd diwylliannol cefnogol mewn ysgolion drwy ddefnyddio'r strategaeth ganlynol:

- Asesu anghenion a chryfderau'r ysgol
- Creu'r cynllun i fynd i'r afael â'r bylchau ac adeiladu ar gryfderau
- Gweithredu'r cynllun drwy gydweithio ag amlasiantaethau.
- Gwerthuso

Mae'r dull hwn wedi'i integreiddio ar draws cwricwlwm yr ysgol gyfan, gyda phwyslais arbennig ar Faes Dysgu a Phrofiad o Iechyd a Llesiant. Rhodddwyd sylw penodol i'r agweddau canlynol:

✚ Cydnabod pwysigrwydd cefnogi llesiant staff i greu cymuned ysgol gadarnhaol a gwydn.

✚ Adeiladu diwylliant ysgol cynhwysol a chefnogol sy'n hyrwyddo iechyd meddwl a llesiant i bawb.

✚ Darparu cynlluniau ysgol gyfan ar gyfer codi ymwybyddiaeth, lledaenu gwybodaeth, ac eirioli dros iechyd meddwl.

✚ Cynnig amrywiaeth o wasanaethau cymorth sy'n darparu ar gyfer anghenion pob myfyriwr, gan roi sylw penodol i'r rhai sydd angen cymorth ychwanegol neu wedi'i dargedu.

✚ Sicrhau bod cymorth wedi'i deilwra ar gael i fyfyrwyr ag anghenion iechyd meddwl neu lesiant penodol.

✚ Mynd i'r afael ag anghenion plant a phobl ifanc sy'n agored i niwed, gan sicrhau eu bod yn cael y cymorth angenrheidiol ar gyfer eu hiechyd emosiynol a meddyliol.

✚ Darparu cymorth wedi'i dargedu yn ystod cyfnodau pontio allweddol—megis o'r cartref i'r ysgol, cynradd i uwchradd, ac o'r ysgol i addysg bellach, hyfforddiant, neu waith—i sicrhau bod iechyd meddwl myfyrwyr yn cael ei gefnogi yn ystod pob cam.

✚ Darparu'r hyfforddiant a'r adnoddau sydd eu hangen ar staff a thimau arweinyddiaeth i gefnogi llesiant myfyrwyr yn effeithiol a hyrwyddo diwylliant ysgol cadarnhaol.

Canlyniadau:

- i. Cafwyd dealltwriaeth glir o'r Fframwaith Iechyd Meddwl a Llesiant, gan gynnwys ei egwyddorion allweddol
- ii. Cafwyd sicrwydd bod ysgolion yn gweithredu'r Fframwaith Iechyd Meddwl a Llesiant yn effeithiol drwy gynlluniau gweithredu wedi'u teilwra, a gynlluniwyd i fynd i'r afael ag anghenion unigryw pob ysgol.

2.4 Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant

Yn ei gyfarfod ym mis Ionawr, 2025 (23/01/2025), rhoddodd y Panel ystyriaeth fanwl i'r adroddiad cynnydd ar ffrydiau gwaith a gyflwynwyd mewn ymateb i'r ddeddfwriaeth, a chafwyd diweddariad am y systemau a'r prosesau Cynhwysiant sydd ar waith ar draws yr Ynys. Rhodddwyd sylw yn bennaf i'r agweddau canlynol:

✚ Mae'r Gwasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant yn darparu ystod eang o adnoddau gwerthfawr sy'n cynnwys y canlynol:

- Seicoleg Addysg
- Lles Addysg
- Cwnsela
- Meddygol a Chorfforol - Synhwyrdd
- Anghenion Dysgu Penodol
- Asesu ac Arsylwi'r Blynyddoedd Cynnar

✚ Cynigir cefnogaeth gyda Chynhwysiant ar sawl lefel wahanol, sy'n cynnwys:

- Hyfforddi
- Ymgynghori
- Modelu
- Defnyddio ymyriadau cefnogol ac sy'n seiliedig ar drawma

✚ Mae'r Gwasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol wedi mynd trwy broses lwyddiannus o newid deddfwriaethol, gyda llawer o agweddau cadarnhaol eraill megis sefydlu Fforwm Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant Penaethiaid a'r mapiau darpariaeth Ysgol - dogfen allweddol sy'n cynnig cysondeb sy'n amlinellu'r cymorth a'r ymyriadau y bydd ysgol neu sefydliad addysgol yn eu darparu i fyfyrwyr sydd angen cymorth ychwanegol.

✚ Yn yr un modd, mae'r gwasanaeth Cynhwysiant yn hyrwyddo cydweithio effeithiol â nifer o asiantaethau, gan arwain at leihau amseroedd aros ar gyfer cymorth cwnsela gan dîm cwnsela'r ysgol.

✚ Fodd bynnag, mae sawl her yn parhau i fodoli yn y Gwasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant, sy'n cynnwys:

- Cyfrifoldebau statudol estynedig a gofynion tribiwnlys ar gyfer ADY
- Cynnydd yn y galw am Gwnsela a Chynhwysiant o fewn y ddarpariaeth Sector Cynradd ac Anghenion Dysgu Ychwanegol yn dilyn Covid-19
- Materion parhaus gydag adnoddau'n prin a recriwtio
- Ansicrwydd ariannol.

Canlyniadau:

- i. Cafwyd dealltwriaeth gynhwysfawr o'r Gwasanaethau Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant, ynghyd â'r heriau.
- ii. Strategaeth holi ar gyfer craffu cyhoeddus ar adroddiad Partneriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant Gwynedd ac Ynys Môn yn y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio i'w gynnal ar 12 Chwefror, 2025.

2.5 Rhaglen waith y Panel Sgrwtini ar gyfer y cyfnod Hydref, 2024 → Ionawr, 2025

Adolygwyd y blaen raglen waith ym mhob cyfarfod o'r Panel gyda'r nod o sicrhau rhaglen waith gadarn i gefnogi cyfraniad y Panel i drefniadau llywodraethu'r Cyngor. Nodwyd y byddai cyfarfod nesaf y Panel Sgrwtini yn canolbwyntio ar waith maes:

Ymweliadau Ysgolion: Thema → Llais y Dysgwr: Cwricwlwm i Gymru

Meysydd Ffocws – mesur cynnydd lleol o ran cyflwyno'r Cwricwlwm Newydd. Ffocws penodol ar y Sectorau Cynradd ac Uwchradd a datblygiadau yn y cyfnod pontio

Wrth symud ymlaen, bydd y themâu ym mlaen raglen waith y Panel Sgriwtini Addysg yn adlewyrchu blaenoriaethau'r Gwasanaethau Dysgu o dan y penawdau canlynol, gyda ffocws ar waith maes:

- i. Gweithio tuag at sicrhau cynnydd, cyflawni a chydraddoldeb addysgol
- ii. Defnyddio dull integredig i sicrhau tegwch a lleihau effaith tlodi
- iii. Cefnogi plant, pobl ifanc a staff i fod yn ddiogel, yn iach ac i wella eu llesiant
- iv. Sicrhau bod Addysg ar Ynys Môn yn addas i'r diben ar gyfer cymunedau dysgu yn y dyfodol.

Bydd gwaith maes yn ystyrion ac yn cyd-fynd yn agos â rhaglen waith y Panel Sgriwtini Addysg, gan rymuso Aelodau i ymgysylltu a herio'n effeithiol yn ystod cyfarfodydd gan gyfrannu hefyd at ddatblygiad parhaus ein model Sgriwtini.

6. MATERION I'W HUWCHGYFEIRIO I'R RHIANT-BWYLLGOR EU HYSTYRIED

Dim materion i'w huwchgyfeirio gan y Panel

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar y Gymraeg]
6.1 Effeithiau posibl ar grwpiau gwarchoddedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
Amherthnasol
6.2 Effeithiau posibl ar y rhai sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)
Amherthnasol
6.3 Effeithiau posibl ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg
Amherthnasol
7 – Goblygiadau ariannol
Amherthnasol

8 – Atodiadau:
Aelodaeth o'r Panel Sgriwtini Addysg (Atodiad 1)

9 - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw fanylion pellach Gwybodaeth):
Elin Allsopp, Swyddog Sgriwtini, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni LL77 7TW

Y Cyngorydd Gwilym Owen Jones
Cadeirydd Panel Sgriwtini Addysg
Dyddiad: 24/01/2025

(diwygiwyd 24/01/2025)

AELODAETH O'R PANEL SGRIWTINI ADDYSG

Aelod	Pwyllgor Sgriwtini
Gwilym Owen Jones (Cadeirydd)	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Cyng Margaret M Roberts (Is-gadeirydd)	
Y Cyngorydd Non Dafydd	
Y Cyngorydd Derek Owen	
Y Cyngorydd Arfon Wyn	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Y Cyngorydd Alwen Watkin	
Y Cyngorydd Keith Roberts	
Y Cyngorydd Ieuan Williams	